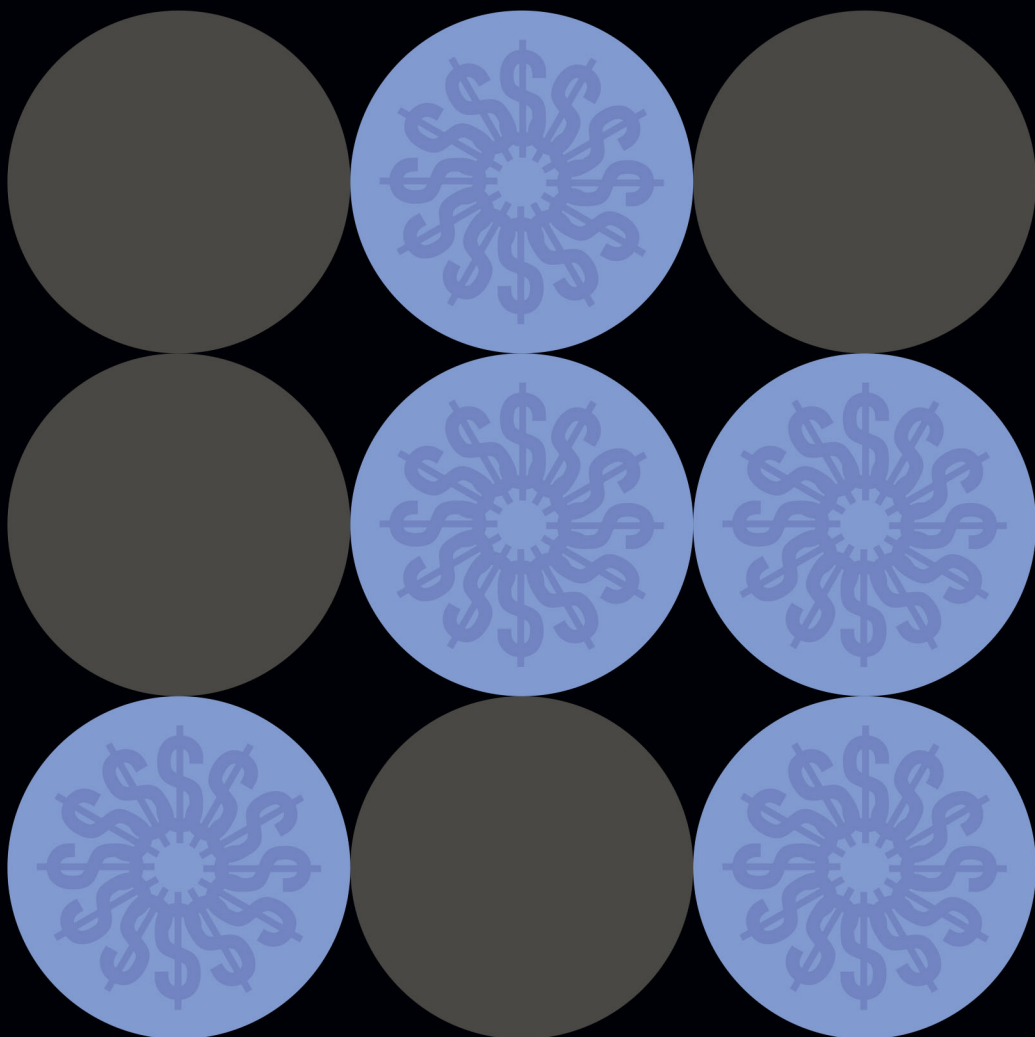

EVEN FALLAN | STINE MARI BØRTHUS | ASTRID SVENDGÅRD

INNFØRING I SKATTERETT

2024–2025

INNFORING I SKATTERETT
2024–2025

Even Fallan, Stine Mari Børthus og
Astrid Svendgård

INNFORING I SKATTERETT

2024–2025

FOR ØKONOMISK-ADMINISTRATIVE STUDIER

42. utgave

www.efallan.no/skatterett

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2024
(1.–17. utgave utgitt på Universitetsforlaget fra 1980 til 1999)

42. utgave 2024

ISBN 978-82-05-60761-3

Omslag: Kristin Berg Johnsen

Figurer: David Keeping

Sideombrekking: Forlagstjenester AS

Brødtekst: Minion 10,5/15 pkt.

Papir: 90 g Amber Graphic

Trykk: Mediehuset Andvord AS, Norge 2024

Alle henvendelser om boka kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

akademisk@gyldendal.no

Materialet i denne utgivelsen er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor (www.kopinor.no). Bruk av hele eller deler av utgivelsen som input eller som treningskorpus i generative modeller som kan skape tekst, bilder eller annet innhold, er ikke tillatt uten særskilt avtale.

Gyldendal vektlegger bærekraft når vi velger trykktjenester og papir. Ta godt vare på boka, og om du ikke lenger skal ha den, gjenvinn den på riktig måte.

Se www.gyldendal.no

Meldinger fra forfatterne til brukerne av læreboka og studieboka om oppdagede feil eller vesentlige lovendringer i løpet av studieåret, samt oversikt over relevante oppgaver og eksempler for angitte temaer (ulike inntekter, fradrag, eiendeler, gjeld og skatteberegninger) for bokas del I, vil bli lagt ut på internett:

www.efallan.no/skatterett

Forord

«Taxes are what we pay for civilized society» (Oliver Wendell Holmes jr., 1904)

Skatt er en viktig og nødvendig del av samfunnet. Ideen bak denne boka, helt siden første utgave i 1980, har vært at personer og selskaper bør ha kunnskap om de økonomiske virkningene av skattereglene, både for å kunne tilpasse seg reglene og for å kunne vurdere om skattesystemet er hensiktsmessig. Den pedagogiske ideen er at læreprosessen lettes av en enkel, eksempelbasert framstilling av økonomiske virkninger og utstrakt jobbing med oppgaver, samt at det er mest relevant og motiverende å lære dagens gjeldende skatteregler. Boka kommer i ny utgave hvert år med oppdaterte skatteregler, skattesatser, talleksempler og oppgaver. Læreverket inkluderer også ei studiebok med et rikt utvalg oppgaver og løsningsforslag.

Boka tar sikte på å gi økonomistudenter og andre med interesse for skatterett en grundig innføring i skattereglene. Boka dekker minimumskravene i de nasjonale retningslinjene for skatterett for bachelor i økonomi og administrasjon – profilering regnskapsfører, vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning, og for master i regnskap og revisjon (MRR), med unntak av merverdiavgiftsrett. Den dekker også kravene for skatterett for bachelor i eiendomsmegling. Læreboka er skreddersydd for valgfag i skatterett ved de økonomisk-administrative studiene ved høyskoler og universiteter. Det retningsgivende for framstillinga av lærestoffet har vært å bidra til størst mulig læringsutbytte – at studentene skal få økt sine kunnskaper om og sine ferdigheter og generelle kompetanse i skatterett mest mulig.

Målet er

- å gi en oversikt over grunnprinsipper og hovedtrekk i den direkte beskatninga: formues- og inntektsbeskatning, personbeskatning og bedriftsbeskatning

- å formidle kunnskap om sentrale skatterettslige bestemmelser i og utenfor næringsvirksomhet
- å gjøre leseren i stand til å forstå og anvende skattereglene på praktiske oppgaver
- å skape forståelse for både sammenhengen og forskjellene mellom fagområdene skatterett og regnskap når det gjelder så vel vurderings- som tidfestingsregler

Studenter innen regnskap, revisjon, økonomi og administrasjon, rettsvitenskap, eiendomsmegling og andre vil ha nytte av en oversiktlig og konkret gjennomgåelse av skattereglene, der en legger vekt på å vise bruken av reglene og virkningene for økonomiske beslutninger.

Framstillinga gjør boka egnet også for andre grupper som har behov for praktisk innsikt i skatterettslige spørsmål. Den kan brukes ved kurs i personlig økonomi der skattlegging av personer har en framtreddende rolle.

Boka er først og fremst ei lærebok og tar ikke sikte på å dekke kravene som må stilles til oppslagsbøker i skatterett. Som innføringsbok blir det lagt vekt på de mest vanlige inntekts-, kostnads- og formuesartene for personlige og upersonlige skattytere.

Kapittel 1 gir en introduksjon til og oversikt over skatterettsfaget. De resterende kapitlene i boka er nå delt inn i tre deler. Vi har gjennomført et klarere skille mellom beskatning utenfor næringsvirksomhet (del I), beskatning av næringsvirksomhet (del II) og mer spesielle tema (del III).

Del I gir en solid innføring i personbeskatning utenfor næringsvirksomhet. Tross alt utgjør personbeskatning hoveddelen av samfunnets skatteinntekter fra direkte beskatning. Det er utviklet en figur som illustrerer skattesystemet for personbeskatning utenfor næring. Figuren følger hvert delkapittel i bokas del I, slik at studentene enklere skal få en oversikt over stoffet, hvor de er i helheten, og hvorfor de lærer de ulike delene av stoffet. Kapitlene i del I (kapittel 2 til 5) inneholder en rekke talleksempel for å illustrere skattereglene.

Del II om næringsbeskatning er ment å kunne dekke rene kurs i næringsbeskatning. Introduksjonen til næringsbeskatning i kapittel 6 og starten av kapittel 7 tydeliggjør at beregning av alminnelig inntekt er mulig både direkte ved bruk av kun skattemessige poster (uten finansregnskapet) og indirekte ved bruk av utsatt skatt-modellen og finansregnskapet. I resten av del II (kapittel 6 til 10) presenteres både relevante skatteregler og sammenhenger mellom skattereglene og finansregnskapet. Reglene blir illustrert av eksempler.

I del III (kapittel 11 til 16) har boka blant annet et eget kapittel om skatt og fast eiendom som inneholder temaer av særlig interesse for eiendomsmeglerstudenter. De mest allmenne temaene knyttet til fast eiendom og bolig behandles imidlertid i de ordinære kapitlene i del I og II, som tidligere. Del I og II bidrar til å integrere skatte spørsmål om fast eiendom i skattesystemets struktur. Del III inneholder også regler om skatteplikt til Norge (inkl. utflytting), skattebetaling og skatteforvaltning, samt et kapittel om prinsipper i skattesystemet (skatteevne, nøytralitet, symmetri, enkelhet osv.) som kan forklare hvorfor skattereglene er utformet slik de er, og hvordan de bør utformes.

Denne 42. utgaven er tradisjonen tro oppdatert med ordinære skatteregler og skattesatser for 2024. Boka er à jour med skattevedtaket for 2024. *Det inkluderer blant annet endringer i trinnskatt, formuesskatt, avskrivning og varige driftsmidler, personfradrag, barnepensjon, trygdeavgift, arbeidsgiveravgift, beskatning for Nord-Troms og Finnmark og utflyttingsskatt.*

De siste årene har det vært stor oppmerksomhet rundt rike personers flytting til lavskatteland (ev. flytting av skattegrunnlag til personer boende i lavskatteland). Flytting av selskaper, kapital og personer av skattehensyn er direkte relevant for samsvarsprinsippet. Disse problemstillingene blir omtalt i kapittel 12 og i avsnitt 16.1.7, samt at avsnitt 1.9.5.3 sammenligner skattenivået i Norge og andre land.

Skattereglene kan være vanskelige å forstå kun ut fra lov- og forskriftstekst. Læreboka tar derfor sikte på å klargjøre reglene gjennom en rekke talleksempler. For leseren er det også viktig å prøve ut det teoretiske stoffet gjennom praktiske oppgaver. Vår erfaring tilsier at det er vanskelig å lære seg skatterett uten å løse konkrete oppgaver.

Derfor inneholder læreverket også *Innføring i skatterett 2024–2025 Studiebok*. Der finnes det varierte praktiske og teoretiske oppgaver med løsningsforslag til alle kapitler. Du gjør deg selv en tjeneste ved å løse (mange av) dem. Oppgavedekningen til bokas del I om personbeskatning og del II om næringsbeskatning er vesentlig utvidet de siste årene, også for 2024-utgaven. Les mer om det i forordet til Studieboka. Inndelingen i studiebooka følger inndelingen i læreboka, både på kapittel- og delkapitelnivå. Dermed er det enkelt å finne relevante oppgaver til ulike tema. I slutten av kapitlene er det samleoppgaver som vedrører stoffet i hele kapittelet og tidligere eksamensoppgaver. I henholdsvis kapittel 5 og 10 er det også oppgaver som vedrører stoffet i hele bokas del I og II.

På nettsiden www.efallan.no/skatterett er det i tillegg lagt ut en oversikt over oppgaver og eksempler i læreverket som er relevante for ulike temaer, til hjelp for studenter og forelesere som søker etter relevante oppgaver. Der henvises det også til samleoppgaver i andre kapitler hvor behandling av temaer blir testet. Feil som blir oppdaget i læreboka og studieboka, blir også løpende lagt ut på samme nettside.

Lars Fallan og Thomas Lund har i tidligere år bidratt vesentlig til bokas nåværende innhold. Takk også til Roar Fjeldbo (Tekstflyt AS) som til og med forrige utgave har ombrukset boka, utformet figurer mv. i en årrekke. Vi retter en spesiell takk til Torstein Dahle, Olav Espedal, Marianne Husby, Eivind Ludvigsen, Mona Kristin Nytnun, Jon Magne Svenkerud, Tom Erik Wiklund og andre brukere av boka for utviklende kommentarer og identifisering av feil de siste par årene. Videre er Finansdepartementet og Skatteetaten imøtekommende ved å besvare spørsmål. Vi takker i tillegg kolleger og andre fagfolk for nyttige innspill ved ajourføringer. Takk til staben i Gyldendal, Knut André Karlstad, Katrine Skinstad, Anne Greftegreff, Susann Hansen mfl., Punktum Forlagstjenester AS og grafisk designer Kristin Berg Johnsen (sjekk ut kunsten hennes!), som får boka til å se ut som den gjør.

Takk til Stiftelsen Den Nordenfjelske Handelshøyskole og Skatteøkonomisk forskningsfond for at de legger til rette for forskning på skatteatferd.

Ansvar for feil og mangler hviler på forfatterne. Informasjon om feil i læreverket som vi oppdager eller dere melder inn til oss blir løpende lagt ut på www.efallan.no/skatterett.

Lykke til med studiet!

Levanger, Raufoss og Trondheim, april 2024
Astrid Svendgård, Stine Mari Børthus og Even Fallan

Innhold

FORORD.....	5
KAPITTEL 1 INNLEDNING OG OVERSIKT.....	17
1.1 Skatt og moral.....	17
1.2 Noen forhold som påvirker skattemoralen i samfunnet.....	19
1.3 Hvorfor lære skatterett?.....	21
1.4 Skattebegrepet.....	23
1.5 Hovedformålene med dagens skattesystem.....	25
1.5.1 Formål med skattesystemet.....	25
1.5.2 Hovedprinsipper i utformingen av skattesystemet.....	26
1.6 Formelle grunnprinsipper i den direkte beskatninga.....	28
1.7 Oversikt over den direkte skattlegginga.....	29
1.7.1 Sentrale lover og vedtak.....	29
1.7.2 Skattesubjekt.....	30
1.7.3 Skatteobjekt.....	34
1.8 Introduksjon til inntektsbeskatning.....	36
1.8.1 Reglene om hva som er skattepliktig inntekt – fordelsbegrepet.....	36
1.8.2 Reglene om inntektsfradrag.....	38
1.8.3 Reglene om inntektsperioden og tidfesting av inntekter og inntektsfradrag (inntektsperiodiseringa).....	39
1.9 Skattegrunnlag og skattesatser.....	44
1.9.1 Alminnelig inntekt og nettoskatter.....	44
1.9.2 Personinntekt og bruttoskatter.....	45
1.9.3 Nettoformue og nettoskatt på formue.....	46
1.9.4 Fordeling av inntektsskatt og formuesskatt.....	47
1.9.5 Skattetrykk og marginalsatt.....	47
1.10 Veien videre.....	53
1.11 Oppgaver til kapittel 1.....	54

DEL I PERSONBESKATNING

KAPITTEL 2 INNTEKT UTENFOR NÆRING.....	57
2.1 Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid.....	59
2.1.1 Tidfesting av fordeler vunnet ved arbeid.....	62
2.1.2 Pengeytelser.....	63
2.1.3 Naturalytelser.....	64
2.1.4 Utgiftsgodtgjørelser.....	81
2.2 Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid o.l. – pensjon, stønader og liknende inntektsarter.....	87
2.3 Personinntekt – fordel vunnet ved arbeid o.l.....	89
2.4 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – en introduksjon.....	90
2.5 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – løpende avkastning.....	92
2.5.1 Inntekter av fast eiendom og løsøre.....	93
2.5.2 Inntekter av finansielle eiendeler.....	111
2.6 Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – gevinst og tap ved realisasjon av formuesobjekter.....	120
2.6.1 Realisasjon av privat innbo og annet løsøre og utenlandsk valuta.....	121
2.6.2 Realisasjon av muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev.....	124

2.6.3	Realisasjon av verdipapirer eid utenfor aksjesparekonto.....	126
2.6.4	Realisasjon m.m. av verdipapirer eid via aksjesparekonto.....	135
2.6.5	Realisasjon av fast eiendom.....	141
2.7	Tilfeldige inntektservelser – sktl. § 550.....	148
2.8	Andre økonomiske fordeler som er skattepliktige.....	150
2.9	Fordeler som ikke er inntekt.....	150
2.10	Arv og gave.....	152
2.10.1	Inntekt (formuesøkning) ved arv og gave.....	152
2.10.2	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave.....	153
2.10.3	Unntak fra kontinuitet ved arv og gave.....	154
2.11	Oppgaver til kapittel 2.....	156

KAPITTEL 3 FRADRAG I ALMINNELIG INNTEKT UTENFOR NÆRING.....157

3.1	Innledning.....	157
3.1.1	Nettobeskatning.....	158
3.1.2	Fradragsbegrepet.....	159
3.1.3	Tidspunktet for inntektsfradrag.....	163
3.2	Fradrag knyttet til arbeidsinntekter o.l.....	164
3.2.1	Minstefradrag i lønnsinntekter, arbeidsinntekter utenfor næring, pensjon osv.....	165
3.2.2	Faktiske kostnader i stilling eller arbeid.....	169
3.2.3	Merkostnader ved å bo utenfor hjemmet.....	173
3.2.4	Reisekostnader – reiseavstandsmodellen.....	177
3.2.5	Fagforeningskontingent.....	182
3.2.6	Premie og tilskudd til privat og offentlig pensjonsordning.....	183
3.3	Fradrag for kapitalkostnader.....	184
3.3.1	Rentekostnader.....	184
3.3.2	Barnebidrag, andre underholdsbidrag og kårytelser.....	186
3.3.3	Andelseiers andel av fradragsberettigede kostnader i boligselskap.....	187
3.3.4	Premie for skattefavorisert individuell sparing til pensjon.....	187
3.4	Særfradrag og andre fradrag.....	189
3.4.1	Særfradrag.....	189
3.4.2	Andre fradrag.....	190
3.5	Oppgaver til kapittel 3.....	193

KAPITTEL 4 FASTSETTING AV SKATTEPLIKTIG INNTEKT OG INNTEKTSSKATT UTENFOR NÆRING.....195

4.1	Introduksjon.....	195
4.2	Personinntekt og beregning av bruttoskatter.....	197
4.2.1	Personinntekt.....	197
4.2.2	Bruttoskatter – trinnskatt og trygdeavgift.....	199
4.3	Skattbar alminnelig inntekt og beregning av skatt på alminnelig inntekt.....	204
4.3.1	Personfradrag i alminnelig inntekt.....	206
4.3.2	Nettoskatt – skatt på alminnelig inntekt.....	207
4.4	Negativt skatteberegningsgrunnlag (underskudd).....	209
4.5	Beregning av inntektsskatter og trygdeavgift – et enkelt eksempel.....	211
4.6	Marginalskatt.....	213
4.7	Skatt og familie.....	215
4.7.1	Riktig skattesubjekt ved beregning av skatt på inntekt for personlige skattytere.....	215
4.7.2	Fastsetting av skatt for ektefeller.....	215
4.7.3	Fastsetting av samboeres inntekt og formue.....	220
4.7.4	Fastsetting av barns inntekt og formue.....	220
4.8	Fradrag i skatt (skattefradrag).....	224
4.8.1	Boligsparing for ungdom (BSU).....	224
4.8.2	Skattefradrag for skatt betalt i fremmed stat.....	228

4.8.3	Skattefradrag for pensjonsinntekt.....	228
4.9	Særskilt tema – skattebegrensning.....	230
4.9.1	Skattebegrensning – lav alminnelig inntekt.....	230
4.9.2	Skattebegrensning – liten skatteevne.....	231
4.10	Oppgaver til kapittel 4.....	232

KAPITTEL 5 SKATTEPLIKTIG FORMUE OG FORMUESSKATT UTENFOR

NÆRING.....		233
5.1	Oversikt over reglene.....	234
5.2	Tidspunktet for beregning av skattemessig formue.....	237
5.3	Begrepet bruttoformue.....	238
5.3.1	Økonomiske goder.....	239
5.3.2	Eiendeler som ikke er bruttoformue (helt unntatt).....	240
5.4	Verdsetting av bruttoformuen.....	244
5.4.1	Sktl. § 4-1 Hovedregel om verdsetting av formue.....	244
5.4.2	Sktl. § 4-15 Bankinnskudd, utestående fordringer mm.....	246
5.4.3	Sktl. § 4-20 Kontanter, privat innbo, biler, båter mv.....	247
5.4.4	Sktl. § 4-10 Fast eiendom.....	251
5.4.5	Sktl. §§ 4-12 og 4-13 Aksjer og lignende eiendeler.....	261
5.4.6	Sktl. § 4-14 Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i en verdipapirsentral o.l. verdipapir.....	266
5.4.7	Sktl. § 4-16 Livsforsikringspolise mv.....	266
5.4.8	Skattepliktig formue i utlandet.....	267
5.4.9	Sum bruttoformue.....	267
5.5	Fradrag for gjeld.....	268
5.5.1	Sktl. § 4-1 Hovedregel om verdsetting av gjeld.....	268
5.5.2	Sktl. § 4-3 Forpliktelse det ikke gis fradrag for.....	269
5.5.3	Sktl. § 4-19 Gjeldsreduksjon.....	270
5.6	Nettoformue – formuesberegning for en lønnstaker.....	276
5.7	Beregning av formuesskatt for personlig skattyter utenfor næring.....	278
5.7.1	Nettoformue.....	279
5.7.2	Skattefrie beløp i nettoformuen.....	279
5.7.3	Formuesskatt.....	280
5.8	Oppsummering av bokas del I – fastsetting av inntekt og formue og beregning av inntekts- og formuesskatt for en personlig skattyter utenfor næring.....	282
5.9	Oppgaver til kapittel 5 og bokas del I.....	286

DEL II NÆRINGSBESKATNING

KAPITTEL 6 NÆRINGSVIRKSOMHET – INTRODUKSJON.....		291
6.1	Hva er næringsvirksomhet?.....	291
6.2	Næringsvirksomhet eller ikke? Noen illustrative eksempler.....	294
6.2.1	Når drives det virksomhet?.....	294
6.2.2	Aktiv næringsvirksomhet eller passiv kapitalforvaltning – utleie av fast eiendom.....	294
6.2.3	Næringsvirksomhet eller hobbyvirksomhet – egnet til å gå med overskudd?.....	295
6.2.4	Fordel vunnet ved arbeid eller fordel vunnet ved næring – egen regning og risiko?.....	295
6.2.5	Delingsøkonomi og digital økonomi – når drives det næring?.....	296
6.3	Den næringsdrivende skattyter.....	297
6.3.1	Selskap som er egne skattesubjekter, jf. sktl. § 22 første ledd.....	298
6.3.2	Selskap som ikke er egne skattesubjekter, jf. sktl. § 2-2 andre ledd.....	299
6.3.3	Personlige skattytere, jf. sktl. § 2-1.....	299
6.4	Beskatning av næringsvirksomhet og næringsvirksomhetens eiere.....	301

6.5	Utgangspunktet for beregning av alminnelig inntekt – bokføringsplikt og regnskapsplikt.....	303
6.5.1	Beregning av alminnelig inntekt uten regnskapsplikt.....	306
6.5.2	Beregning av alminnelig inntekt med regnskapsplikt.....	307
6.6	Veien videre.....	307

KAPITTEL 7 BEREGNING AV ALMINNELIG INNTEKT OG SKATT FOR

AKSJESELSKAP.....	309	
7.1	To metoder for beregning av alminnelig inntekt.....	311
7.1.1	Den direkte metoden.....	311
7.1.2	Utsatt skatt-modellen.....	312
7.2	Driftsinntekter.....	319
7.2.1	Inntektsføring ved levering av varer og tjenester.....	321
7.2.2	Framskutt inntektsføring – anleggskontrakter/langsiktige tilvirkningskontrakter.....	322
7.2.3	Uopptjent inntekt – regnskapsmessig utsatt inntektsføring.....	326
7.3	Driftskostnader.....	327
7.3.2	Struktur på delkapittelet.....	329
7.3.3	Varekostnader og varelagervurdering.....	330
7.3.4	Lønn, feriepenger o.l.....	335
7.3.5	Andre driftskostnader.....	341
7.4	Skattemessig behandling av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler.....	357
7.4.1	Varige og betydelige driftsmidler – en introduksjon.....	357
7.4.2	Praktisk gjennomføring av saldoavskrivninger.....	362
7.4.3	Det skattemessige skillet mellom påkostning og vedlikehold av eksisterende driftsmiddel.....	366
7.4.4	Realisasjon av varige driftsmidler.....	368
7.4.5	Særskilt tema – skattemessig behandling av ufrivillig realisasjon.....	376
7.4.6	Særskilt tema – leieavtaler (leasing) av varige driftsmidler.....	378
7.4.7	Skattemessig behandling av immaterielle eiendeler.....	380
7.5	Finansinntekter og finanskostnader.....	386
7.5.1	Renter og lånekostnader.....	386
7.5.2	Gevinst og tap på fordringer og gjeld i utenlandsk valuta – agio og disagio.....	387
7.5.3	Aksjeutbytte, tap og gevinst på aksjer.....	391
7.6	Fradrag for underskudd og framføring av underskudd.....	401
7.6.1	Fradrag for underskudd.....	402
7.6.2	Underskudd til framføring – noen illustrasjoner.....	403
7.7	Full skatteberegning i aksjeselskap – et eksempel.....	407
7.7.1	Full skatteberegning i aksjeselskap – oppgaven.....	407
7.7.2	Full skatteberegning i aksjeselskap – løsningsforslag.....	410
7.8	Mer om arbeidsgiveravgift og finansskatt.....	417
7.8.2	Finansskatt.....	419
7.9	Oppgaver til kapittel 7.....	421

KAPITTEL 8 BESKATNING AV AKSJESELSKAP OG AKSJONÆRER.....

8.1	Skattemessige konsekvenser av kapitalendringer i aksjeselskap.....	424
8.1.1	Innbetalt kapital – den enkelte aksje er utgangspunktet.....	425
8.1.2	Stiftelse av aksjeselskap.....	427
8.1.3	Kapitalforhøyelser ved nytteging – aksjeloven § 10-1 mv.....	427
8.1.4	Kapitalnedsetting.....	428
8.1.5	Ulik innbetalt kapital per aksje – en illustrasjon.....	430
8.1.6	Skattemessige konsekvenser av fondsemisjoner.....	432
8.2	Beskatning av personlige aksjonærer i aksjeselskap – aksjonærmodellen med skjerming av utbytte og realisasjonsgevinster.....	437

8.2.1	Utbyttebegrepet.....	438
8.2.2	Skatteincentivordninga.....	445
8.3	Alternative overføringer mellom aksjeselskap og personlige skattytere.....	446
8.3.1	Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet – sktl. § 10-11 fjerde til sjette ledd.....	446
8.3.2	Ekstra skatt på renteinntekter på lån fra personlige skattytere til selskaper – sktl. § 5-22.....	449
8.3.3	Uttak fra aksjeselskap til personlig aksjonær.....	452
8.3.4	Fordel vunnet ved arbeid eller aksjeutbytte?.....	453
8.4	Skatt i konsernstrukturer.....	454
8.4.2	Avskjering av fradrag for tap på fordring på nærstående selskap.....	457
8.4.3	Rentebegrensningsreglene.....	458
8.4.4	Suppleringskatt.....	460
8.5	Fusjon og fisjon av aksjeselskaper.....	460
8.6	Tilsidesettelse.....	469
8.6.1	Tilsidesettelse ved uriktig faktum eller uriktig anvendelse av skattereglene fra skattyters side.....	470
8.6.2	Omgåelse – sktl. § 13-2.....	471
8.6.3	Bortfall eller oppgjør av generelle skatteposisjoner ved skattemotiverte transaksjoner – sktl. § 13-3.....	472
8.6.4	Tilsidesettelse dersom skattyters formue eller inntekt er redusert som følge av interessefellesskap – sktl. § 13-1.....	474
8.6.5	Tilsidesettelse – et eksempelcase.....	475
8.7	Avvikling/likvidasjon av aksjeselskap.....	478
8.7.1	Tilbakeføring av underskudd ved opphør av aksjeselskap.....	481
8.8	Fastsetting av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap.....	482
8.8.1	Formuesskatt for upersonlige skattytere.....	482
8.8.2	Beregning av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap – to sentrale utgangspunkt.....	484
8.8.3	Skattelovens kapittel 4 paragraf for paragraf – med vekt på næringsbeskatning.....	485
8.9	Beskatning av skipsaksjeselskaper (uttaksbeskatning).....	499
8.10	Oppgaver til kapittel 8.....	500

KAPITTEL 9 BESKATNING AV INNEHAVER AV

	ENKELTPERSONFORETAK.....	501
9.1	Beregning av alminnelig inntekt for enkeltpersonforetak uten regnskapsplikt – et rent skatteregnskap.....	503
9.1.1	Noen særlige forhold ved beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak.....	504
9.2	Beregnet personinntekt for personlig næringsdrivende – foretaksmodellen med skjerming.....	512
9.2.1	Foretaksmodellen med skjerming – introduksjon.....	512
9.2.2	Fastsetting av skjermingsgrunnlag og skjermingsfradrag.....	512
9.2.3	Beregnet personinntekt etter foretaksmodellen med skjerming.....	514
9.3	Underskudd i enkeltpersonforetak.....	519
9.3.1	Negativ alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – underskudd.....	520
9.3.2	Negativ beregnet personinntekt i enkeltpersonforetak.....	521
9.4	Beregning av skattemessig nettoformue – enkeltpersonforetak.....	523
9.5	Realisasjon/avvikling av næringsvirksomheten – enkeltpersonforetak.....	527
9.6	Generasjonsskifte, kontinuitet og inngangsverdier for enkeltpersonforetak.....	530
9.7	Omdanning av virksomhet: enkeltpersonforetak til aksjeselskap.....	531
9.7.1	Skattefri omdanning.....	532
9.7.2	Skattepliktig «omdanning».....	535
9.8	Uttak fra virksomhet – enkeltpersonforetak.....	536
9.9	Oppgaver til kapittel 9.....	537

KAPITTEL 10	BESKATNING AV DELTAKERE I SELSKAP MED DELTAKERFASTSETTING.....	539
10.1	Hva er et selskap med deltakerfastsetting?.....	539
10.2	Fastsetting av alminnelig inntekt i selskap med deltakerfastsetting.....	541
10.2.1	Noen særlige momenter å ta stilling til ved beregning av alminnelig inntekt.....	542
10.2.2	Beregning av alminnelig inntekt til fordeling.....	543
10.2.3	Negativ alminnelig inntekt til fordeling.....	545
10.3	Beskatning av personlige deltakere i selskap med deltakerfastsetting; ekstraskatt på utdelinger – deltakermodellen.....	546
10.3.1	Fastsetting av skjermingsgrunnlaget i deltakermodellen.....	548
10.3.2	Skjermingsrenta i deltakermodellen.....	550
10.4	Beskatning av upersonlige deltakere i selskaper; ekstraskatt på utdelinger fra selskap med deltakerfastsetting.....	550
10.5	Fastsetting av skattepliktig nettoformue i selskap med deltakerfastsetting.....	551
10.5.1	Negativ nettoformue.....	554
10.6	Gevinst og tap ved realisasjon av andel i selskap med deltakerfastsetting – personlig deltaker.....	554
10.7	Avvikling av selskaper med deltakerfastsetting.....	556
10.8	Særlige bestemmelser for deltakere med begrensa ansvar – kommandittister og stille deltakere.....	557
10.8.1	Begrensninger i rett til fradrag for underskudd for kommandittister og stille deltakere.....	557
10.8.2	Begrensninger i rett til fradrag for negativ nettoformue for kommandittister og stille deltakere.....	558
10.9	Andre forhold knytta til selskap med deltakerfastsetting.....	559
10.9.1	Fusjon og fisjon av selskaper med deltakerfastsetting.....	559
10.9.2	Skattefri omdanning.....	560
10.9.3	Lån fra personlig skattyter til selskap med deltakerfastsetting.....	560
10.9.4	Lån fra selskap med deltakerfastsetting til personlig deltaker.....	560
10.9.5	Begrensning i tapsfradrag for fordringer på nærstående selskap.....	561
10.9.6	Uttak.....	561
10.9.7	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i selskap med deltakerfastsetting.....	561
10.10	Oppgaver til kapittel 10.....	561

DEL III SÆRSKILTE TEMAER, SKATTEBETALING OG SKATTEFORVALTNINGSRETT

KAPITTEL 11	SKATT OG FAST EIENDOM.....	565
11.1	Hvorfor skal eiendomsmeglere lære skatterett?.....	567
11.2	Begrepsavklaring.....	568
11.2.1	Primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig.....	568
11.2.2	Enebolig, småhus og leilighet.....	570
11.2.3	Enebolig, tomannsbolig, flermannsbolig mv.....	570
11.2.4	Familieleilighet, selvstendig hybel og uselvstendig hybel.....	572
11.2.5	Selvstendig og uselvstendig bolig.....	573
11.2.6	Boligselskap, borettslag, boligsameie, selveierbolig og seksjonering.....	574
11.2.7	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter.....	579
11.2.8	Næringseiendom (utleid og ikke-utleid).....	580
11.2.9	Kombinerte bygg.....	581
11.2.10	Boligareal: Primærrom og sekundærrom.....	581
11.3	Alminnelig inntekt og fast eiendom.....	583
11.3.1	Skatteplikt ved realisasjon av bolig – botid og eietid.....	583
11.3.2	Framleie av bolig.....	586

11.4	Skattemessig formue i fast eiendom.....	587
11.4.1	Formuesverdi av primærbolig og sekundærbolig.....	587
11.4.2	Formuesverdi av flerboligbygg versus boligbygg med færre enn fire boenheter.....	591
11.4.3	Formuesverdi av fritidsbolig i næring.....	592
11.4.4	Formuesverdi av næringsseiendom.....	592
11.4.5	Formuesverdi av kombinerte bygg.....	599
11.4.6	Formuesverdi av ubebygde næringsstomter.....	601
11.4.7	Festet tomt til bolig- og fritidseiendom.....	601
11.4.8	Jordbruksseiendom, skog og reinflokk (sktl. § 411).....	602
11.4.9	Gjeldsreduksjon (sktl. § 4-19).....	603
11.5	Eiendomsskatt.....	603
11.6	Oppgaver til kapittel 11.....	607
KAPITTEL 12 SKATTEPLIKTEN TIL NORGE.....		609
12.1	Omfanget av skatteplikten.....	609
12.2	Full skatteplikt.....	609
12.2.1	Personlige skattytere.....	611
12.2.2	Upersonlige skattytere.....	615
12.3	Begrenset skatteplikt.....	616
12.4	Full eller delvis skattefrihet.....	620
12.5	Oppgaver til kapittel 12.....	623
KAPITTEL 13 SKATTESTEDET.....		625
13.1	Innledning.....	625
13.2	Bostedsskattlegging for personlige skattytere.....	626
13.3	Stedbunden skattlegging for personlige skattytere.....	628
13.4	Fordeling av gjeld og gjeldsrenter.....	630
13.5	Oppgaver til kapittel 13.....	632
KAPITTEL 14 SKATTEBETALING OG SKATTEINNKREVING.....		633
14.1	Skattebetalinga.....	633
14.1.1	De personlige skattyterne.....	633
14.1.2	De upersonlige skattyterne.....	636
14.2	Innkrevning av skattene.....	636
14.3	Oppgaver til kapittel 14.....	637
KAPITTEL 15 SKATTEFORVALTNINGSRETT OG RETTSKILDER I SKATTERETTEN.....		639
15.1	Innledning.....	639
15.2	Skattemyndighetene.....	639
15.2.1	Skattemyndighetenes taushetsplikt.....	640
15.2.2	Habilitet.....	640
15.3	Alminnelige saksbehandlingsregler.....	641
15.4	Bindende forhåndsuttalelser.....	643
15.5	Opplysningsplikt om egne forhold.....	643
15.6	Administrative reaksjoner.....	645
15.7	Rettsprøving av skattefastsettinga.....	646
15.8	Rettskilder i skatteretten.....	647
15.8.1	Tolkning av skattelovgivningen.....	648
15.9	Oppgaver til kapittel 15.....	648

KAPITTEL 16 HOVEDPRINSIPPER I UTFORMINGEN AV SKATTESYSTEMET.....	649
16.1 Hovedprinsipper i utformingen av skattereglene.....	649
16.1.1 Prinsippet om enkelhet.....	650
16.1.2 Rettferdighetsprinsippet.....	651
16.1.3 Skatteevneprinsippet.....	651
16.1.4 Nytteprinsippet (fordelsprinsippet).....	653
16.1.5 Effektivitetsprinsippet.....	654
16.1.6 Prinsippet om sikkerhet og forutsigbarhet.....	660
16.1.7 Samsvarsprinsippet.....	660
16.1.8 Prinsippet om sammenheng og konsekvens.....	664
16.2 Bruk av prinsippene i utformingen av skattesystemet.....	664
16.3 Oppgaver til kapittel 16.....	666
LITTERATUR.....	667
SAKREGISTER.....	672
EKSEMPELREGISTER.....	681
LOVREGISTER.....	685